

Länsstyrelsen Kalmar läns skyddsföreskrifter för vattenskyddsområdet Stora Klobo vattentäkt, Högsby kommun;

08FS 2025:06

Utkom från trycket
den 3 juni 2025

beslutade den 3 juni 2025.
(dnr. 10492-2020)

Länsstyrelsen har den 3 juni 2025, med stöd av 7 kap. 21-22 §§ miljöbalken, beslutat om vattenskyddsområde och tillhörande skyddsföreskrifter för Stora Klobo grundvattentäkt i Högsby kommun. Skyddsområdets avgränsning med skyddszoner framgår av bifogad karta, se bilaga 1.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Vattenskyddsområdet är indelat i primär skyddszon respektive sekundär skyddszon (se kartan i bilaga 1).

1 § Petroleumprodukter och brandfarliga vätskor

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor med en sammanlagd volym överstigande 50 liter är förbjudet .	Hantering av mer än 150 liter petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor kräver tillstånd .
Undantaget från förbudet är användning av drivmedel i maskiners eller fordons egna tankar.	Undantag från tillståndskrav gäller för användning i maskiners och fordons egen drivmedelstank, beläggningsarbeten på väg och transporter genom zonen.
Undantag från förbudet gäller hantering av petroleumprodukter för beläggningsarbeten, dock krävs anmälan .	Undantag gäller också för bostads- och jordbruksfastigheters hantering av olja för uppvärmning om förvarings-tank är befintlig vid dessa föreskrifters ikraftträdande och har sekundärt skydd.

Användning av avfettningsmedel eller därmed liknande produkter vid fordonstvätt på andra platser än för ändamålet avsedd anläggning med olje- eller bensinavskiljare är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Uppställning av fordon och arbetsmaskiner med en tankstorlek större än 100 liter kräver tillstånd . Undantag från tillståndsplikten är uppställning på tätt underlag inomhus, på hårdgjord yta utomhus försedd med oljeavskiljare eller uppsamlingskärl som rymmer hela bränslevolymen.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Ny anordning av underjordisk cistern för förvaring av petroleumprodukter och andra miljöfarliga kemiska produkter är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

2 § Kemiska bekämpningsmedel

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Hantering, bortsett från transporter, av kemiska bekämpningsmedel är förbjudet. Undantag från förbudet gäller för punktbehandling av enskilda växter samt punktsanering av ohyra och skadedjur.	Spridning av bekämpningsmedel inom ett avstånd av 25 meter från vattendrag eller öppna diken samt att bekämpningsmedel i övrigt, direkt eller indirekt, når vattendrag eller öppna diken är förbjudet. Hantering, bortsett från transporter, av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd. Undantag från tillståndskravet gäller för punktbehandling av enskilda växter samt punktsanering av ohyra och skadedjur.

3 § Växtnäringsämnen samt djurhållning

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Användning och spridning av flytgödsel och urin är förbjudet .	Användning och spridning av flytgödsel och urin kräver tillstånd .
Hantering, bortsett från transporter, av andra växtnäringsämnen som inte är flytgödsel kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Spridning av växtnäringsämnen inom ett avstånd av 10 meter från vattendrag och öppna diken är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Spridning av slam eller urin från reningsverk eller enskilda reningsanläggningar är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
All yrkesmässig lagring av ensilage där pressaft uppstår är förbjudet .	Ingen föreskrift.
Djurhållning av totalt en djurenhet eller mer per djurägare kräver tillstånd.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

4 § Avloppsvatten och hushållsspillvatten

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Ny anordning av infiltrationsanläggning för hushållsspillvatten och utsläpp av annat spillvatten är förbjudet .	Ingen föreskrift.

5 § Skogsbruk och upplag av timmer

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Skogsavverkning kräver tillstånd . Manuell och motormanuell skogsavverkning som inte utgör trakt- hyggesbruk är undantaget tillståndsplikten.	Samma föreskrift som primär skyddszon.
Maskinell markberedning inom skogsbruk såsom harvning, stubbrytning och andra liknande arbeten är förbjudet .	Ingen föreskrift.

Upplag av bark, timmer, flis, spån, massaved, GROT och kubbb som varar i mindre än 3 månader kräver tillstånd. Undantaget tillståndet är vedupplag för uppvärmningsändamål för enskild jordbruks- eller bostadsfastighet.	Ingen föreskrift.
Upplag av bark, timmer, flis, spån, massaved, GROT eller kubbb som varar i mer än 3 månader är förbjudet. Undantaget förbudet är vedupplag för uppvärmningsändamål för enskild jordbruks- eller bostadsfastighet.	Upplag av bark, timmer, flis, spån, massaved, GROT eller kubbb som varar i mer än 3 månader upp till ett år kräver tillstånd. Undantaget tillståndet är vedupplag för uppvärmningsändamål för enskild jordbruks- eller bostadsfastighet.
Ingen föreskrift.	Upplag av bark, timmer, flis, spån, massaved, GROT och kubbb som varar i mer än 1 år är förbjudet. Undantaget förbudet är vedupplag för uppvärmningsändamål för enskild jordbruks- eller bostadsfastighet.
Bevattnings av timmerupplag är förbjudet.	Ingen föreskrift.
Att vattenslå plantor i rinnande vattendrag, sjö, damm eller annat öppet vatten som behandlats med kemiska bekämpningsmedel är förbjudet.	Samma föreskrift som primär skyddszon.
Spridning av växtnäringsämnen i skogsmark är förbjudet.	Spridning av växtnäringsämnen i skogsmark kräver tillstånd.

6 § Upplag och hantering av avfall, asfalt, vägsalt, oljegrus och snö

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus, vägsalt eller annat kemiskt halkbekämpningsmedel är förbjudet.	Samma föreskrift som primär skyddszon.
Upplag och dumpning av snö som härrör från trafikerade ytor utanför skyddszonen är förbjudet.	Samma föreskrift som primär skyddszon.

Upplag, deponering eller nedgrävning av avfall samt massor som ännu inte klassats eller karakteriserats enligt avfallsförordningen är förbjudet. Undantag från förbudet gäller för hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i särskilda tunnor för regelbunden sophämtning. Komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten samt trädgårdsavfall fritt från kemiska bekämpningsmedel är också undantaget.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Spridning av oljebaserat dammbindningsmedel är förbjudet.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

7 § Övrig industriell verksamhet samt täktverksamhet

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Ny industriell verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöbalken är förbjudet .	Ny industriell verksamhet som är anmälningspliktig enligt miljöbalken kräver tillstånd .
Ny materialtäkt är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Ny husbehovstäkt kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

8 § Schaktningsarbete, pålning, spontning och annat arbete

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Schaktningsarbeten, sprängning av berg, pålning, spontning eller borrhining och liknande underjordsarbeten om det sker på en yta större än 100 m ² eller till ett djup större än 1 meter kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

9 § Energianläggningar och enskilda grundvattenbrunnar

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Ny energianläggning är förbjudet .	Ny energianläggning kräver tillstånd .
Ny grundvattenbrunn är förbjudet .	Ingen föreskrift.

Ingen föreskrift.	Energianläggningar och enskilda brunnar för dricksvattenförsörjning som ska eller har tagits ur bruk ska anmälas .
-------------------	---

10§ Brandbekämpningsmedel vid övning

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Upprättande av en brandövningsplats är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

11 § Allmänna bestämmelser

Generellt undantag från föreskrifterna vad avser anmälan, ansökan om tillstånd, förbud och dispens från skyddsbestämmelserna gäller för den hantering och de arbeten som är nödvändiga för drift och underhåll avseende dricksvattentäkten och dess anläggningar.

Övergångsbestämmelser

För den som vid ikraftträdandet av dessa föreskrifter bedriver en verksamhet eller innehar en anläggning där krav på tillstånd eller skyltning/märkning gäller enligt dessa föreskrifter ska senast två år efter ikraftträdandet ha inkommit till kommunens nämnd för miljöfrågor med en ansökan om sådant tillstånd.

För den som vid ikraftträdandet av dessa föreskrifter i sin näringsverksamhet bedriver en verksamhet eller innehar en anläggning för vilket förbud införts enligt dessa föreskrifter ska detta förbud börja gälla först ett år efter ikraftträdandet av dessa föreskrifter.

Definitioner

1. Avfall: definieras i enlighet med 15 kap. Miljöbalken (1998:808) som varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. I övrigt gäller definitionen i avfallsförordning 2011:927
2. Avloppsvatten: definieras i enlighet med 9 kap. 2§ Miljöbalken (1998:808) vilket innebär 1. spillvatten eller annan flytande orenlighet, 2. vatten som använts för kylning, 3. vatten som avleds för sådan avvattning av mark inom detaljplan som inte görs för en viss eller vissa fastigheters räkning, eller 4. vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats.
3. Brandfarlig vätska: avser en vätska med flampunkt som är lika med eller lägre än 100 °C enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7) om klassificering av brandfarliga gaser och vätskor samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2018:12).
4. Djurenhet: avses i enlighet med Miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251) 2 kap. Jordbruk.
5. Energianläggning: anläggning för lagring eller utvinning av värme eller kyla ur berg, jord och vatten eller genom uttag av vatten från berg och jord.
6. Fordon: varje motordrivet fordon som kan framföras på mark, vatten eller is.

7. Fordonstvätt: avser tvätt av motorfordon såsom bil, traktor, lastbil, motorcykel, båt, arbetsmaskiner eller liknande.
8. Förorenade massor: avser massor det vill säga från ett område, en deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalter påtagligt överskrider lokal/regional bakgrundshalt. Vad som avses med förorenade massor kan därför variera mellan olika platser och får avgöras av den kommunala nämnden för miljöfrågor.
9. GROT: grenar, ris och toppar som tas ut vid avverkningar.
10. Hantering: definieras i 14 kap. 2 § miljöbalken som en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämlika förfaranden. Även spridning anses som en form av hantering.
11. Husbehovstäkt: en täkt (till exempel grus-, sand- eller bergtäkt) som är avsedd enbart för markägarens husbehov inom den egna fastigheten/brukningsenheten. Materialet som bryts kan till exempel användas för att underhålla en väg eller bygga om ett hus. Det får inte avyttras eller på annat sätt utnyttjas kommersiellt.
12. Hushållsspillvatten: spillvatten från bostäder och serviceinrättningar, vilket till övervägande del utgörs av toalettvatten eller bad-, disk, och tvättvatten (BDT-vatten).
13. Hårdgjord yta: yta som är ogenomsläpplig och på sådant sätt att spill, föroreningar och förorenat vatten samlas upp och omhändertas.
14. Industriell verksamhet: organiserad ekonomisk verksamhet som förädlar, hanterar och framställer produkter från råvaror samt verksamheter som enligt 9 kap. miljöbalken klassas som miljöfarlig verksamhet.
15. Infiltrationsanläggning: anläggning där avloppsvatten infiltreras eller avleds till marken via rör, stenkista, förstärkt infiltration och infiltrationsbrunn eller liknande.
16. Kemiska bekämpningsmedel: definieras bland annat i 14 kap. miljöbalken som kemiska produkter eller biotekniska organismer avsedda för att förstöra, stöta bort, oskadliggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över organismer som är skadliga eller oönskade för människor, djur, egendom eller miljön. Det omfattar även växtskyddsmedel som används i huvudsak för att skydda växter, och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk.
17. Materialtäkt: avses här som täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter.
18. Miljöfarliga ämnen: avser ämnen som har en skadlig inverkan på miljön när de släpps ut. De är giftiga, långlivade, tas upp av levande organismer och har en förmåga att spridas i miljön. Det här gäller både vissa organiska ämnen, som PCB, och vissa oorganiska, som metaller.
19. Punktbehandling: bekämpning som utförs med sprayburk för hushållsbruk, eller behandling av växter med en metod som medför att växtskyddsmedlet inte sprids utanför det avsedda objektet.
20. Schaktningsarbete: sänkning av markytan för större anläggningsarbeten på utstakat område än för grundläggning av en enskild bostadsfastighet. Schaktningsarbeten i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande anses inte utgöra större schaktningsarbeten.

21. Skogsavverkning: omfattar gallring och slutavverkning. Manuell och motormanuell röjning där gagnvirke inte tas ut är inte skogsavverkning.
22. Spillvatten: förbrukat eller förorenat vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar eller dylikt.
23. Stallgödsel: definieras bland annat i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2009:82) som husdjurens träck eller urin med eventuell inbladning av foderrester, strömedel eller annan vätska såsom spillvatten, disk och tvättvatten, pressaft från ensilage eller eventuell nederbörd uppsamlad på gödselplatta, rastgård och i behållare. Begreppet omfattar även de ingående delarna i behandlad form.
24. Trakthyggesbruk: skogsbrukssätt som innebär att man fäller och sedan etablerar en ny generation träd samtidigt i beståndet.
25. Upplag: plats på marken eller i vattnet för uppläggning och förvaring av förorenade ämnen, avfall, förorenade massor, massor med okänd miljöstatus eller andra förorenade produkter. Plats på marken för kompostering av hushållsavfall från enskilt hushåll är ej betraktat som upplag.
26. Uppställning av fordon: avser fordon som är stillastående i mer än fyra timmar på en och samma plats, med eller utan förare.
27. Växtnäringsämnen: naturgödsel, stallgödsel, konstgödsel, flytgödsel, urin, handelsgödsel, slam och liknande organiska gödselmedel.
28. Yrkesmässig hantering: yrkesmässig verksamhet kan bedrivas av såväl fysiska som juridiska personer. För att någon ska anses yrkesmässigt bedriva en verksamhet förutsätts att verksamheten har en viss omfattning och varaktighet samt att den har ett fastställt vinstsyfte och är av självständig karaktär. Kravet på vinstsyfte markerar gränsdragningen mot hobbyverksamhet. Förhållanden som tyder på yrkesmässig verksamhet: verksamheten bedrivs i bolagsform, verksamhetsutövaren är bokföringskyldig och verksamhetsutövaren är momsredovisningsskyldig.

ALLMÄNNA UPPLYSNINGAR TILL FÖRESKRIFTERNA

Andra bestämmelser

Tillstånd, anmälan eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut befriar inte från skyldighet att iaktta vad som i övrigt föreskrivs i miljöbalken och andra författningar.

Ny lagstiftning samt nya bestämmelser

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar och föreskrifter, som fastställs efter beslutsdatum och som ändrar skyldigheterna inom aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Överträdelse

Överträdelser av skyddsföreskrifterna kan medföra straffansvar enligt 29 kap 2§ och 2a § miljöbalken (1998:808).

Hänsynsregler

I 2 kap. miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva verksamhet eller vidtar en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom skall densamma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga och motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa och/eller miljö. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta skyddsåtgärder samt tåla de begränsningar som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan ska göras till Räddningstjänsten, tel. 112. Räddningstjänsten ska omedelbart underrätta det inträffade till den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt till vattentäktens huvudman.

Vattentäktsverksamhet

Föreskrifterna utgör inget hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för vattentäktens bedrivande. Generellt undantag från föreskrifterna vad avser anmälan, ansökan om tillstånd och dispens från skyddsbestämmelserna gäller för arbeten som vattentäktens huvudman utför för utbyggnad, drift, underhåll med mera avseende VA-anläggningen.

Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap. 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift. Enligt 31 kap. 13 § miljöbalken väcks anspråk på ersättning eller krav på inlösen hos mark- och miljödomstolen, inom ett år från det att beslutet om skyddsföreskrifter har vunnit laga kraft.

Tillsynsmyndighet

Detta beslut har fattats av Länsstyrelsen som därmed är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet.

Tillstånd och anmälan

Tillståndsansökningar och anmälningar enligt dessa skyddsföreskrifter prövas av Högsby kommuns nämnd för miljöfrågor, förutom husbehovstäkter där Länsstyrelsen Kalmar län prövar tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter.

Tillstånd kan förenas med villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening.

I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver en anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor ska anmälan göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas. Med god tid avses minst 6 veckor.

Tillståndsansökningar, anmälningar och beslut enligt dessa föreskrifter eller annan lagstiftning som berör skyddet av vattentäkten ska lämnas för kännedom till huvudmannen för vattentäkten. Huvudmannen ska beredas tillfälle att avge yttrande innan beslut fattas i ärende som kan innebära risk för påverkan av vattentäkten.

Dispens

Länsstyrelsen får bevilja dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl (7 kap. 22 § miljöbalken). Dispens får, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Skyltning

Huvudman för vattentäkten ansvarar för att informationsskyltar finns uppsatta på väl synliga platser i anslutning till vägar. Utformningen av skyltar skall följa rekommendationer från Havs- och vattenmyndigheten.

Där petroleumprodukter eller andra för grundvattnet skadliga produkter hanteras, skall informationsskylt om vattenskyddsområde vara uppsatt. Informationsskylten skall vara väl synlig, vara av varaktig beskaffenhet eller ha annan varaktig märkning och sättas upp av verksamhetsutövaren.

-
1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 3 juni 2025.
 2. Genom föreskrifterna upphävs Länsstyrelsen i Kalmar läns föreskrifter (08FS 1979:46) om Kungörelse om skyddsområde och skyddsföreskrifter för vattentäkt.

På Länsstyrelsens vägnar

ALLAN WIDMAN

Anna-Karin Ring